

J.M. Meulenhoff bv

Postbus 100, 1000 AC Amsterdam
Nieuwe Spiegelstraat 36, 1017 DG Amsterdam
Telefoon (+31) (0)20 - 55 33 500
Telefax (+31) (0)20 - 62 51 135
info@meulenhoff.nl www.meulenhoff.nl

Tevens per e-mail verzonden

Amsterdam 21 september 2006

De Heer H.F. Doeleman
Van Eeghenstraat 98
1071 GL Amsterdam

Inzake: Melchemie Holland, Melchers/Karskens, Meulenhoff

Geachte heer Doeleman,

Hierbij reageer ik op uw laatste schrijven van 4 september 2006. Zoals ik u al per e-mail heb laten weten, willen zowel auteur als uitgeverij Meulenhoff grote zorgvuldigheid betrachten ten aanzien van uw cliënten. We hebben de productie van het boek daarom enige weken uitgesteld: om de bezwaren van Melchemie Holland B.V. en de heer H.D. Melchers nauwkeurig te bekijken en het commentaar van uw cliënten zo nodig in de definitieve versie van hoofdstuk 10 te verwerken.

Inderdaad heeft u erop gewezen dat Melchemie Holland, op de zending van twee containers POCL3 na, geen producten in strijd met de voorschriften heeft geleverd. Arnold Karskens beweert dat ook niet in zijn boek. Hij schrijft dat Melchemie 'handelt in meststoffen, agrarische bestrijdingsmiddelen, en chemisch en farmaceutische producten'. Wat de levering van de POCL3, waar Melchemie Holland in 1985 voor is veroordeeld, betreft: de heer Karskens geeft weer dat Melchemie de POCL3 heeft teruggehaald. Hij citeert uw e-mail van 29 juni 2006, waarin u aangeeft dat de POCL3 in verzegelde staat is teruggebracht naar de Italiaanse leverancier.

In noot 3 bij hoofdstuk 10 citeert Arnold Karskens u verder en wordt de context waarin Melchemie aan Irak leverde belicht (Saddam was begin jaren tachtig nog bondgenoot van het Westen). De mededeling van het openbaar ministerie van september 2005, waarin wordt gesteld dat de leveranties van Melchemie niet te vergelijken zijn met die van Van Anraat, is in dezelfde noot in extenso opgenomen.

In ons telefoongesprek van 1 september 2006, dat informeel van aard was, heb ik een aantal dingen gezegd die, nadat ik daar bij Arnold Karskens nader over informeerde, niet helemaal bleken te kloppen. BZ heeft goedkeuring gegeven voor het gebruik van citaten zoals ze in het boek staan. Het FFCD-rapport heeft de heer Karskens niet bij BZ ingezien. Overigens: de inhoud en de status van het FFCD-rapport – het is bijvoorbeeld ook ter sprake gekomen in de Tweede Kamer, in Kamervragen aan de ministers van Buitenlandse Zaken en Justitie – geven geen aanleiding tot twijfel aan de betrouwbaarheid ervan.

INGBANK 68 29 80 250, BIC INGBNL2A, IBAN NL90INGB0682980250

Postbank 1503100, BIC PSTBNL21, IBAN NL40PSTB0001503100

BTW/VAT NR. NL 003027314B02 HANDELSREGISTER AMSTERDAM 33120955

Op offertes en leveringen zijn de Algemene verkoop- en leveringsvoorwaarden PCM Algemene Boeken van toepassing, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht op 1 maart 2002, onder nummer 33 01 28 82. Toezending van Algemene voorwaarden op aanvraag.

Het verbaast mij dat u schrijft dat de laatste versie van hoofdstuk 10 is aangescherpt. De heer Karskens heeft juist veel van uw commentaar op de versie van 21 juni in de latere versie verwerkt. Uitgeverij Meulenhoff en de auteur hebben u die latere versie nog een keer voorgelegd, waarin we u nog een keer uitnodigden uw commentaar daarop te geven. De gestelde deadline van 31 augustus hebben wij verruimd. Kortom, wij menen dat we daarmee wel degelijk uitvoering geven aan het beginsel van hoor- en wederhoor. Temeer omdat de bezwaren van uw cliënten ruimschoots in de tekst van hoofdstuk 10 aan de orde komen.

Graag ga ik ook nog in op de concrete opmerkingen die u in een 9-tal punten maakt. De bezwaren die u daarin aantekent, zullen wij andermaal meenemen. Nogmaals: de heer Karskens en Meulenhoff willen zorgvuldig te werk gaan en kanttekeningen, voorzover redelijk, verwerken.

1. Een aantal in uw ogen suggestieve zinsneden zullen wij veranderen dan wel schrappen. De kop van het hoofdstuk zal in de definitieve versie niet 'De consorten Van Anraat' luiden, maar, neutraler, 'Wie leverden nog meer aan Irak?'. De zin 'Als ook die levering tot tevredenheid is verwerkt, zwaaien de deuren wagenwijd open' (onderaan pagina 169) wordt geschrapt. De zin 'Verder weet de directie zogenaamd nergens van...' wordt vervangen door 'De directie zegt nergens van te weten...' (bovenaan pagina 172). De zin 'Ook daar had Van Anraat een handje van; hij schoof de schuld graag in de schoenen van...' wordt geschrapt. In een bijlage zal ik de veranderde alinea's (ook van die die in de volgende punten ter sprake komen) van de definitieve versie integraal weergeven.

2. Het bedrag van \$ 10 miljoen voor de order van maart 1984 wordt geschrapt. De formulering over de relatie tussen SEPP en het gifgascomplex Muthanna State Establishment (p.170) wordt: 'Er bestaat een directe relatie tussen SEPP en het gifgascomplex....' Zo wordt niet gesteld dat Melchemie op de hoogte was van die relatie.

3. De heer Karskens verblijft in het buitenland; ik kan u dan ook niet de pagina's van *The Deadly Lobby* doen toekomen. Het boek is op internet te vinden; er is nog een handelseditie (als pocket) van verkrijgbaar. In de eerste versie van hoofdstuk 10 van 21 juni wordt ook al van het boek gewag gemaakt als bron. Uw cliënten hebben derhalve voldoende tijd gehad het boek te bemachtigen. Ik geef u hoe dan ook de complete titelbeschrijving:

Kenneth R. Timmerman, *The Deadly Lobby. How the West Armed Iraq*, Houghton Mifflin Company, Boston, 1991

Voor de *Jerusalem Post* geldt hetzelfde: ik heb het stuk niet, het is via internet ongetwijfeld verkrijgbaar, het werd al in de versie van 21 juni genoemd.

4. Wij zullen de naam van de heer [REDACTED] niet vermelden, maar hem als export-manager aanduiden. Wat zijn disciplinaire straf betreft: de heer Karskens zou, wil hij die opnemen, graag weten waaruit die bestond, en daar bewijsstukken voor zien.

5. De heer Karskens beweert niet dat Melchemie op de hoogte was van het bestaan van het gifgascomplex. Hij beweert ook niet dat Melchemie na 1985 nog aan Irak heeft geleverd.

6. De heer Karskens constateert ook geen verdere overtredingen van Melchemie in zijn boek; hij zegt ook niet dat Melchemie, op de gewraakte zending POCL3 na, de wet overtrad.

7. Op pagina 177 schrijft Arnold Karskens: 'Het bedrijf deelt mee dat naar aanleiding van die mededeling de order niet is uitgevoerd.'

8. De Nederlandse Credietverzekerings Maatschappij (NCM) kan uitkeren door steun van het Ministerie van Financiën en Ontwikkelingssamenwerking. (Terzijde: inzake de uitkering van NCM aan Melchemie voor de niet betaalde order aan Irak zijn dan ook kritische Kamervragen gesteld) Het is dus niet feitelijk onjuist dat schadeloosstelling de Staat, en daardoor indirect de belastingbetaler, geld kost. Maar om suggestie te vermijden zullen we de zinsnede over de belastingbetaler schrappen.

9. De citaten van Ter Haar komen uit het verhoor van het OM in de zaak tegen Van Anraat. Ze zijn niet afkomstig uit de archieven van BZ, waardoor de eis van BZ de namen van de betrokken bedrijven niet te noemen niet geldt. De citaten zijn afkomstig uit een openbare bron.

Met deze laatste aanpassingen zijn wij naar ons inzien tegemoet gekomen aan de bezwaren van uw cliënten. Wij hebben, in meerdere rondes, hoor- en wederhoor betracht en menen dan ook dat uw eis dat hoofdstuk 10 helemaal geschrapt dient te worden onredelijk is. Bijgevoegd vindt u, zoals gezegd, de veranderde alinea's, zodat u kunt zien in welke vorm wij het hoofdstuk zullen publiceren. Mocht u daar nog op willen reageren, dan kan dat tot woensdag 27 september 14.00 uur.

Hoogachtend,

Xandra Schutte